

طراحی سخت افزار سیستم رمزگذاری و رمزگشائی DES با استفاده از زبان شبیه ساز VHDL

احمد رضا شرافت

استادیار بخش مهندسی برق - دانشکده فنی - دانشگاه تربیت مدرس

محمود محضب

دانشجوی کارشناسی ارشد بخش مهندسی برق - دانشکده فنی - دانشگاه تربیت مدرس

(تاریخ دریافت ۷۴/۱۲/۲۲، تاریخ تصویب ۷۸/۱/۲۳)

چکیده

در این مقاله سخت افزار سیستم رمز نگار DES طراحی و عملکرد آن بررسی می شود. این سخت افزار که با پالس ساعت ۲۰MHz کار می کند، قادر است که داده های ورودی را با نرخ برابر ۸۰ Mbps رمز کند که نسبت به سخت افزارهای موجود، دوبرابر سریعتر است. سخت افزار طراحی شده بصورت مدار مجتمع ساخته می شود. کلیه مراحل طراحی و بررسی عملکرد سخت افزار با استفاده از زبان استاندارد VHDL انجام شده است. مزیت استفاده از VHDL این است که به سادگی می توان سخت افزار طراحی شده را در یک تراشه ساخت. این کار با استفاده از ابزار مبتنی بر VHDL انجام می شود.

واژه های کلیدی: رمزگذاری، رمزگشائی، سیستم DES، زبان VHDL

مقدمه

بیشتر است، بکارگیری سیستم های سخت افزاری را اجتناب ناپذیر کرده است. سخت افزارهای رمزنگاری موجود، سرعت انتقال اطلاعات را تا ۴ Mbytes/Sec فراهم می آورند [۲،۳]. این سرعت بخصوص برای خدماتی که اطلاعات بیشتری را در هر ثانیه جابجا می کنند کافی نیست.

الگوریتم بکاررفته در بسیاری از واحدهای رمزکننده، سیستم استاندارد رمزگذاری داده ها یا DES است. این الگوریتم برای مراکز دولتی غیر نظامی توصیه شده است. انتخاب DES به عنوان استاندارد برای رمز کردن داده ها، سبب توجه بیشتر به این الگوریتم شده است.

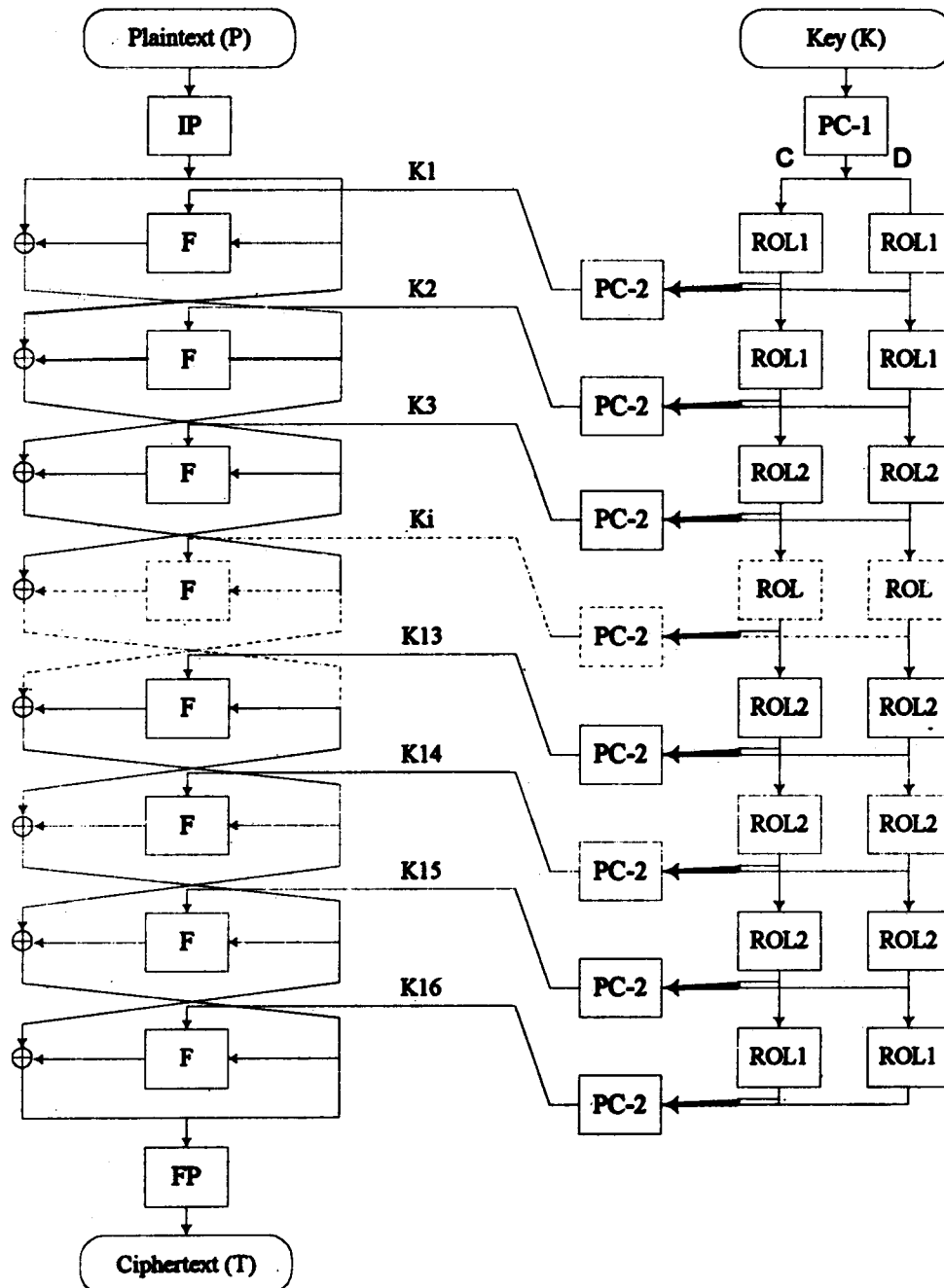
DES یک سیستم رمزنگاری قالبی است که قالب های متن اصلی بطول ۶۴ بیت را با استفاده از یک کلید ۵۶ بیتی که ۸ بیت توازن نیز به آن اضافه می شود به قالب های ۶۴ بیتی متن رمز شده تبدیل می کند [۴]. نحوه عمل الگوریتم DES مطابق شکل (۱) به اختصار به این صورت است: ابتدا بیت های قالب ورودی توسط یک جایگشت اولیه (IP) بهم ریخته می شوند، و سپس قالب

با گسترش اینترنت و افزایش استفاده از آن، امکانات ارتباطی جدیدی بوجود آمده است و همراه با آن چالش هایی نیز در برابر ما قرار دارد. سادگی و مقرون به صرفه بودن استفاده از اینترنت آن را به ابزار بسیار مناسبی برای مبادله داده ها و اطلاعات تبدیل کرده است که از محیط مشترکی برای این کار بهره می جوید. کاربردهای آتی اینترنت، بویژه در مورد تجارت الکترونیکی، و مشترک بودن محیط انتقال داده ها، مسئله امنیت اطلاعات را بعنوان یکی از مسائل کلیدی این زمینه مطرح ساخته است [۱].

امنیت اطلاعات با استفاده از سیستم های رمزنگاری محقق می شود. سیستم های رمزنگاری را می توان هم با استفاده از نرم افزار، و هم با بکارگیری سخت افزار ایجاد کرد. سیستم های نرم افزاری، گرچه از قابلیت انعطاف بیشتری برخوردارند، لکن در مقایسه با سخت افزار، سرعت کمتری دارند. ارائه خدمات جدید چند رسانه ای در محیط اینترنت که سرعت آن بگونه ای قابل ملاحظه نسبت به خدمات سنتی (نظیر پست الکترونیکی و امثال آن)

با اولین، دومین، و ... شانزدهمین دور به ترتیب عبارتند از K_1, K_2, \dots, K_{16} . در هر دور، زیر قالب راست به همراه کلید فرعی مربوط به آن دور در ورودی تابع F قرار می‌گیرند و خروجی تابع F که یک قالب ۳۲ بیتی است با زیر قالب سمت چپ XOR می‌شود (XOR قالب‌ها بیت به بیت انجام می‌پذیرد).

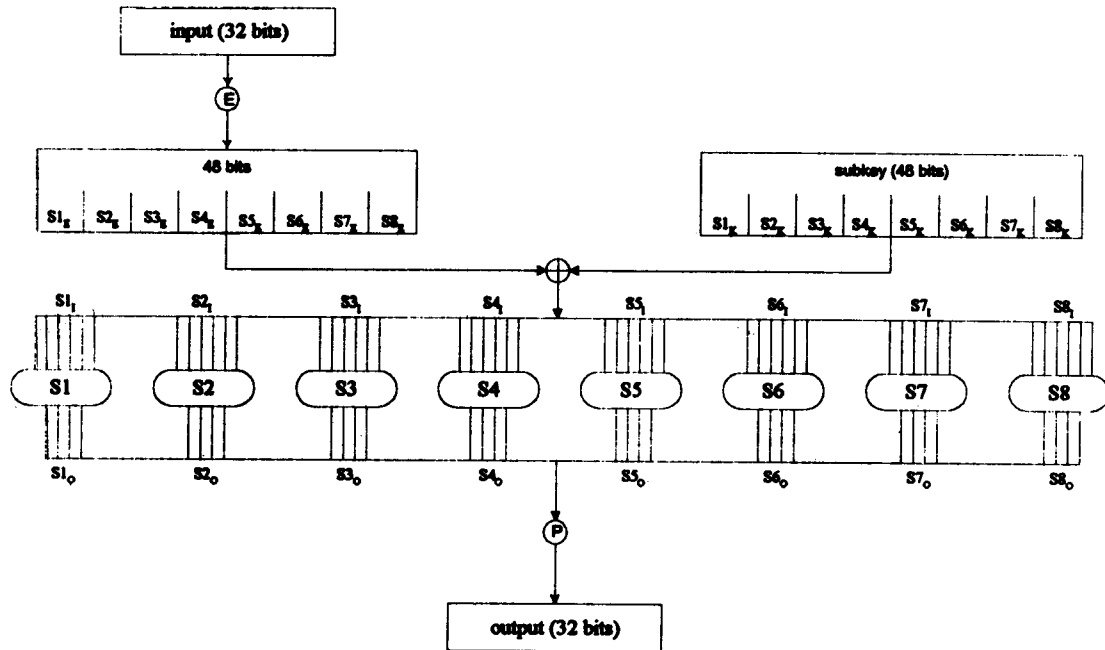
بهم ریخته شده به دو زیر قالب ۳۲ بیتی چپ و راست تقسیم می‌شود. آنگاه عملیات زیر طی ۱۶ دور متوالی بر دو زیر قالب چپ و راست اعمال می‌شود. در هر دور، از یک کلید فرعی با طول ۴۸ بیت استفاده می‌شود. این کلید فرعی از روی کلید اصلی ۵۶ بیتی بصورتی که بعداً توضیح می‌دهیم ساخته می‌شود. کلیدهای فرعی متناظر

شکل ۱: الگوریتم رمزنگاری DES و الگوریتم تولید کلید آن [۲].

و یک قالب ۶۴ بیتی بوجود می آورند. آخرین مرحله ، اعمال یک جایگشت بر بیت های این قالب ۶۴ بیتی است که معکوس جایگشت اولیه (IP) است و جایگشت نهائی (FP) نامیده می شود. پس از اعمال این جایگشت، قالب ۶۴ بیتی متن رمز شده بدست می آید. اکنون تابع F را توضیح می دهیم. مطابق شکل (۲) ، ابتدا

بدین ترتیب زیر قالب جدید چپ تولید می شود و زیر قالب راست بدون تغییر باقی می ماند. سپس جای دو زیر قالب چپ و راست عوض می شود و عملیات دور بعدی آغاز می گردد. تعویض جای دو زیر قالب چپ و راست در دور شانزدهم انجام نمی شود. بعد از شانزده دور ، دو زیر قالب چپ و راست مجدداً در کنار همدیگر قرار می گیرند

شکل ۲: تابع F در DES [۲]

است. در این جدولها ، ترتیب بیت ها بعد از انجام عمل نشان داده شده است. به عنوان مثال ، در جدول (۱) ملاحظه می کنیم که بیت شماره ۵۸ قالب ورودی جایگشت IP ، به اولین بیت قالب خروجی آن منتقل می شود.

جدول ۱: جایگشت اولیه IP [۵]

58	50	42	34	26	18	10	2
60	52	44	36	28	20	12	4
62	54	46	38	30	22	14	6
64	56	48	40	32	24	16	8
57	49	41	33	25	17	9	1
59	51	43	35	27	19	11	3
61	53	45	37	29	21	13	5
63	55	47	39	31	23	15	7

زیر قالب ۳۲ بیتی به ۴۸ بیت بسط داده می شود. در این عمل که توسط تابع بسط E انجام می شود، ۱۶ بیت خاص در میان قالب ۳۲ بیتی تکرار می شوند. سپس ۴۸ بیت بدست آمده با ۴۸ بیت کلید فرعی XOR می شوند. نتیجه XOR به هشت دسته شش بیتی تقسیم می شود که هر دسته در ورودی یکی از هشت S-box سیستم (S8 ، ... ، S2 ، S1) قرار می گیرد. هر یک از این S-box ها دارای شش بیت ورودی و چهار بیت خروجی هستند ، یعنی یک نگاشت از فضای بردارهای شش بیتی به فضای بردارهای چهاربیتی انجام می شود. به این ترتیب ، خروجی هشت S-box تشکیل ۳۲ بیت می دهد که بعد از اعمال جایگشت P بر آنها ، خروجی تابع F بدست می آید.

نحوه عمل جایگشت اولیه IP ، جایگشت P و تابع بسط دهنده E در جدول های (۱) و (۲) و (۳) نشان داده شده

خروجی و قالب ورودی در این سیستم بسیار پیچیده است. این پیچیدگی بگونه ای است که هنوز هیچ حمله تحلیلی موفق به شکستن این سیستم رمزنگار نشده است [۵، ۶]. به منظور تأمین ایمنی ارتباطات در شبکه های کامپیوتری با سرعت زیاد، در اختیار داشتن یک سخت افزار مناسب برای رمز کردن داده ها ضروری است. اگر این سخت افزار بصورت مدار مجتمع در یک تراشه قرار گیرد، می تواند بگونه ای گسترده در شبکه مورد استفاده قرار گیرد. از جمله اینکه، می تواند روی برد سخت افزار شبکه (مربوط به لایه فیزیکی) به عنوان بلوک رمزکننده داده ها استفاده شود.

در این مقاله، سخت افزار لازم را برای پیاده سازی الگوریتم DES، طراحی می کنیم. انتخاب DES، بدلیل کاربرد وسیع این سیستم در مصارف تجاری است که هنوز به عنوان یکی از پر قدرت ترین سیستم های رمزنگاری قالبی مطرح است.

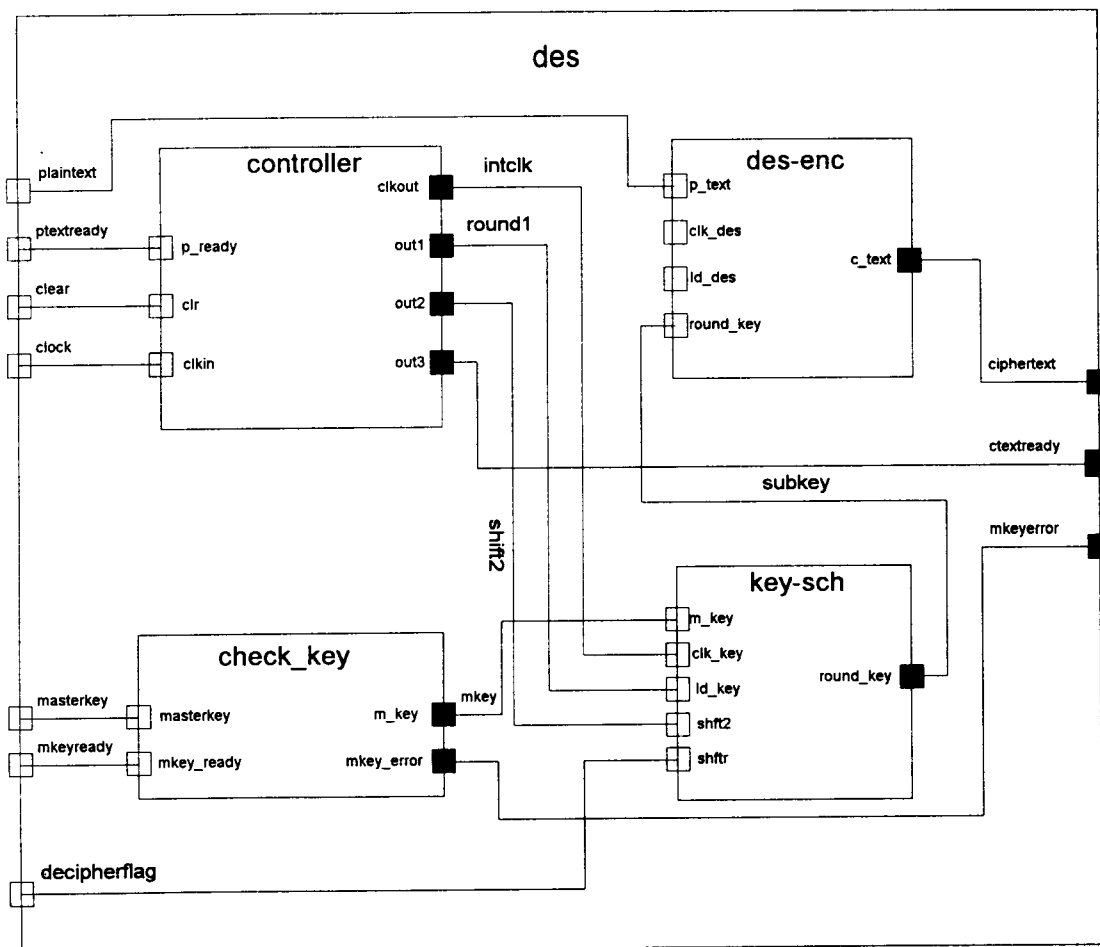
جدول ۲: جایگشت P/۵

16	7	20	21
29	12	28	17
1	15	23	26
5	18	31	10
2	8	24	14
32	27	3	9
19	13	30	6
22	11	4	25

جدول ۳: بسط E/۵

32	1	2	3	4	5
4	5	6	7	8	9
8	9	10	11	12	13
12	13	14	15	16	17
16	17	18	19	20	21
20	21	22	23	24	25
24	25	26	27	28	29
28	29	30	31	32	1

به این ترتیب ملاحظه می کنیم که رابطه بین قالب

شکل ۳: بلوک دیاگرام سخت افزار DES

زمان بندی سیگنالها

شکل (۴) وضعیت سیگنالهای ورودی، خروجی، و داخلی سخت افزار DES را نسبت به هم نشان می دهد. در اینجا سیگنال و اتصالات بین اجزا بصورت مترادف هم بکار می روند. اجزاء سخت افزار باید به گونه ای طراحی شوند که دیاگرام زمانی شکل (۴) را تولید کنند. نحوه کار مدار را می توان بصورت زیر تشریح کرد:

ابتدا کلید اصلی روی پورت masterkey گذاشته می شود و سیگنال mkeyready فعال می گردد (این قسمت در شکل (۴) نشان داده نشده است). واحد بررسی کلید check-key، توازن فرد هر بایت کلید را بررسی می کند (به عبارت دیگر، در هر بایت کلید، بایستی تعداد ۱ها فرد باشد). در صورتیکه توازن برقرار بود، کلید اصلی به پورت خروجی منتقل می شود و روی سیگنال mkey قرار می گیرد. در غیر اینصورت فقط سیگنال اعلام خطا mkeyerror فعال می شود.

پس از انجام مقدمات اعمال کلید و آماده شدن آن، ابتدا متن اصلی روی پورت plaintext گذاشته می شود و سیگنال ptextready فعال می گردد. با فعال شدن ptextready، واحد controller، ۱۶ پالس ساعت داخلی (از روی پالس ساعت اصلی با ۵ ns تأخیر) تولید می کند و بدین ترتیب واحدهای key-sch و des-enc به ترتیب شروع به تولید کلیدهای فرعی و انجام عملیات دوری الگوریتم می کنند. در هر پالس ساعت داخلی intclk، یک دور الگوریتم به انجام می رسد. از طرفی واحد controller، سیگنالهای round1 و shift2 را تولید می کند. فعال شدن سیگنال round1 برای هر دو واحد key-sch و des-enc مشخص می کند که در لبه صعودی پالس جاری بایستی عملیات اولین دور انجام گیرد. سیگنال shift2 برای واحد key-sch تعداد شیفت بیت های کلید را در هر دور مشخص می کند. صفر بودن shift2 بیانگر یک واحد شیفت و یک بودن آن بیانگر دو واحد شیفت در هر دور است. پس از شانزدهمین پالس، اجزاء الگوریتم کامل می شود و متن رمز شده روی پورت خروجی ciphertext گذاشته می شود. فعال شدن سیگنال ctextready آماده بودن متن رمز شده را اعلام می کند.

در اینجا لازم است که به سه نکته اشاره کنیم. نکته اول

برای طراحی سخت افزار DES از زبان VHDL استفاده کرده ایم. VHDL، کاملترین و تواناترین زبان از نوع خود است که تقریباً در تمام مراکز علمی و صنعتی جهت طراحی سخت افزار بکار می رود. VHDL نه تنها از لحاظ قواعد برنامه نویسی، غنی و انعطاف پذیر است، بلکه توانایی توصیف عملیات همزمان و فرایندهای موازی را در اجزاء مدولها، و سیستم های دیجیتال دارد. امروزه این زبان بصورت استاندارد برای طراحی سخت افزار تبدیل شده است [۷].

سخت افزار DES

در شکل (۳) بلوک دیاگرام سخت افزار DES نشان داده شده است. در این شکل، سخت افزار DES به چهار جزء مستقل هر یک با وظایف مشخص تقسیم شده است. بنابراین طراحی سخت افزار DES، به طراحی چهار جزء نشان داده شده در شکل (۳) منجر می شود. چهار واحد سخت افزار که در شکل (۳) نشان داده شده اند عبارتند از:

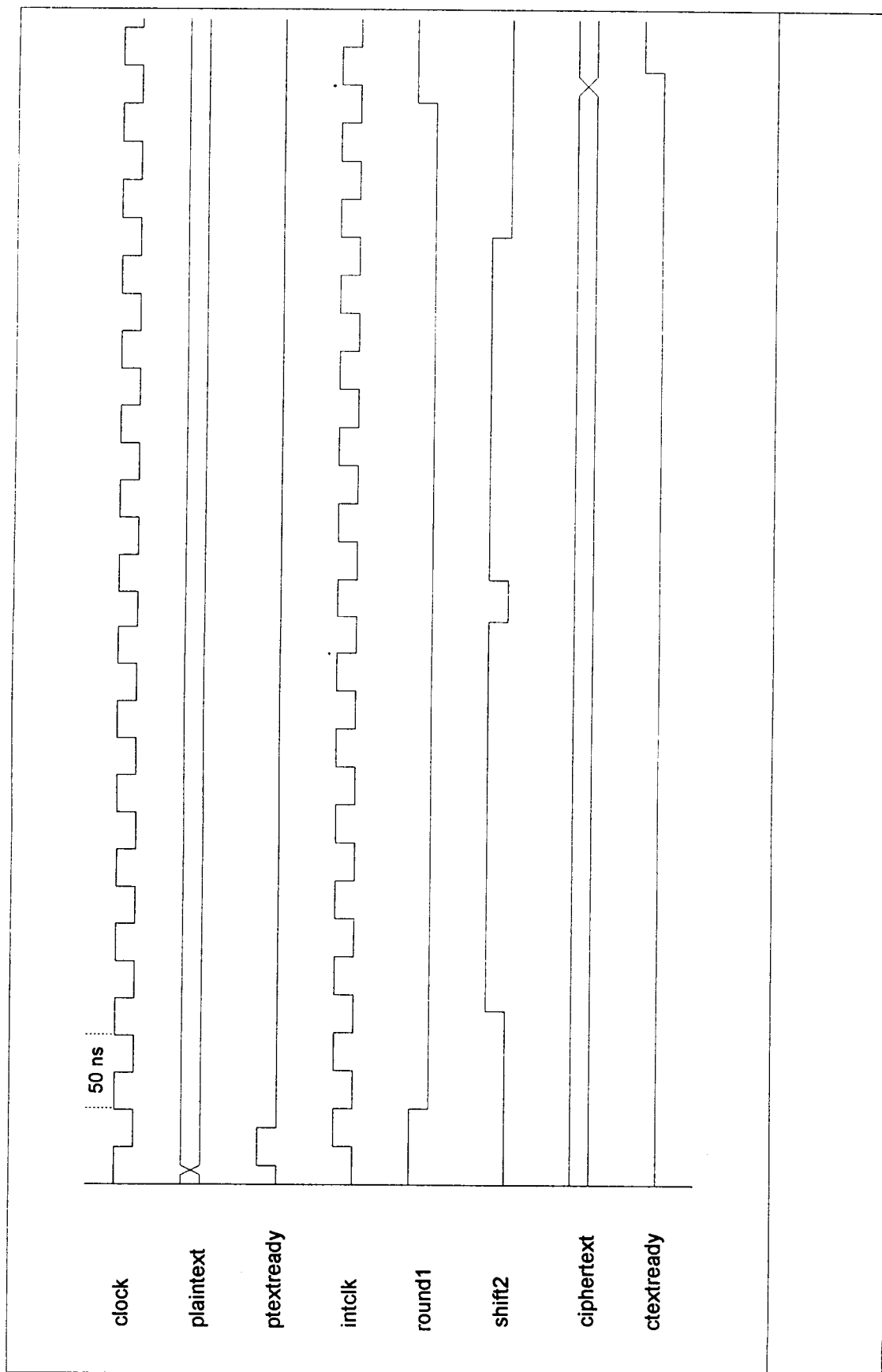
des-enc: وظیفه این واحد اجراء یک دور الگوریتم DES است.

key-sch: این واحد وظیفه تولید کلیدهای فرعی هر دور الگوریتم را برعهده دارد.

check-key: وظیفه این واحد، بررسی توازن فرد بیت های کلید است. در صورتی که خطایی در توازن رخ دهد با فعال کردن یک سیگنال خطا، آن را اعلام می کند.

controller: این واحد کنترل همه سخت افزار را برعهده دارد.

برای اجراء ۱۶ دور الگوریتم DES، بایستی که داده های ورودی ۱۶ مرتبه توسط واحد des-enc رمز شوند. در بخشهای بعدی ابتدا زمان بندی سیگنالهای داخلی و سپس طراحی هر یک از چهار واحد فوق را ارائه می دهیم. دیاگرام زمانی سیگنالها که در بخش بعدی نشان داده می شود تصویر واضح تری را از عملیات داخلی سخت افزار و وظایف هر یک از اجزاء ارائه می دهد و راهنمای خوبی برای طراحی ساختار داخلی هر یک از واحدهاست.

شکل ۴: دیاگرام زمانی سیگنالهای سخت افزار.

باید به گونه ای باشد که تعداد بیت های 1^* در آن بایت ، عددی فرد باشد.

واحد *check-key* در شکل (۵) نشان داده شده است. نحوه عملکرد این واحد به شرح زیر است :

به محض فعال شدن سیگنال ورودی *mkey-ready* ، توازن کلید موجود روی پورت ورودی *masterkey* ، بررسی می شود. اگر حداقل یکی از بایتهای کلید دارای توازن فرد نباشد ، پس از یک تأخیر به میزان ۵ ns ، سیگنال خروجی *mkey-error* فعال می شود. با غیر فعال شدن سیگنال ورودی *mkey-ready* ، سیگنال خروجی *mkey-error* نیز پس از ۵ ns غیر فعال می شود. در صورتیکه تمام بایت های کلید ورودی دارای توازن فرد باشند ، این کلید پس از ۵ ns تأخیر ، به پورت خروجی *m-key* منتقل می شود و بدین ترتیب کلید اصلی، آماده استفاده در الگوریتم رمزنگاری خواهد بود.

واحد *key-sch*

وظیفه این واحد ، تولید کلیدهای فرعی مناسب برای هر دور الگوریتم است . شکل (۶) ، بلوک دیاگرام واحد *key-sch* را نشان می دهد.

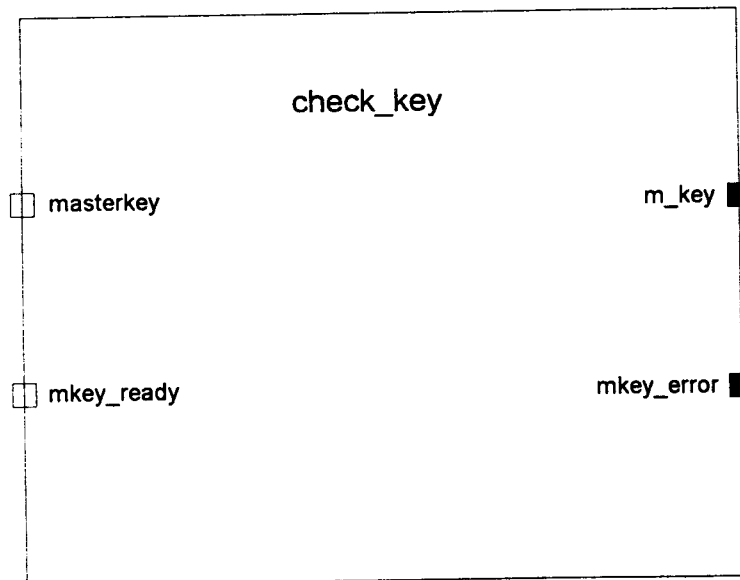
اینکه کلیه عملیات در لبه صعودی پالس ساعت انجام می گیرد. همچنین واحدهای *controller* و *check-key* در لبه های صعودی پالسهای *ptextready* و *mkeyready* عملیات خود را آغاز می کنند.

نکته دوم اینکه عملیات نوشتن کلید اصلی و متن رمز شده روی پورتها و خواندن متن رمز شده از پورت خروجی ، مستقل از پالس ساعت است (سیگنالهای *mkerready* ، *ptextready* و *ctextready* مستقل از وضعیت پالس ساعت اعمال می شوند) . بنابراین در حین انجام عملیات رمزگذاری توسط سخت افزار می توان متن اصلی بعدی را آماده کرد و روی پورت ورودی نوشت . بدین ترتیب از سخت افزار استفاده بهینه به عمل آمده است.

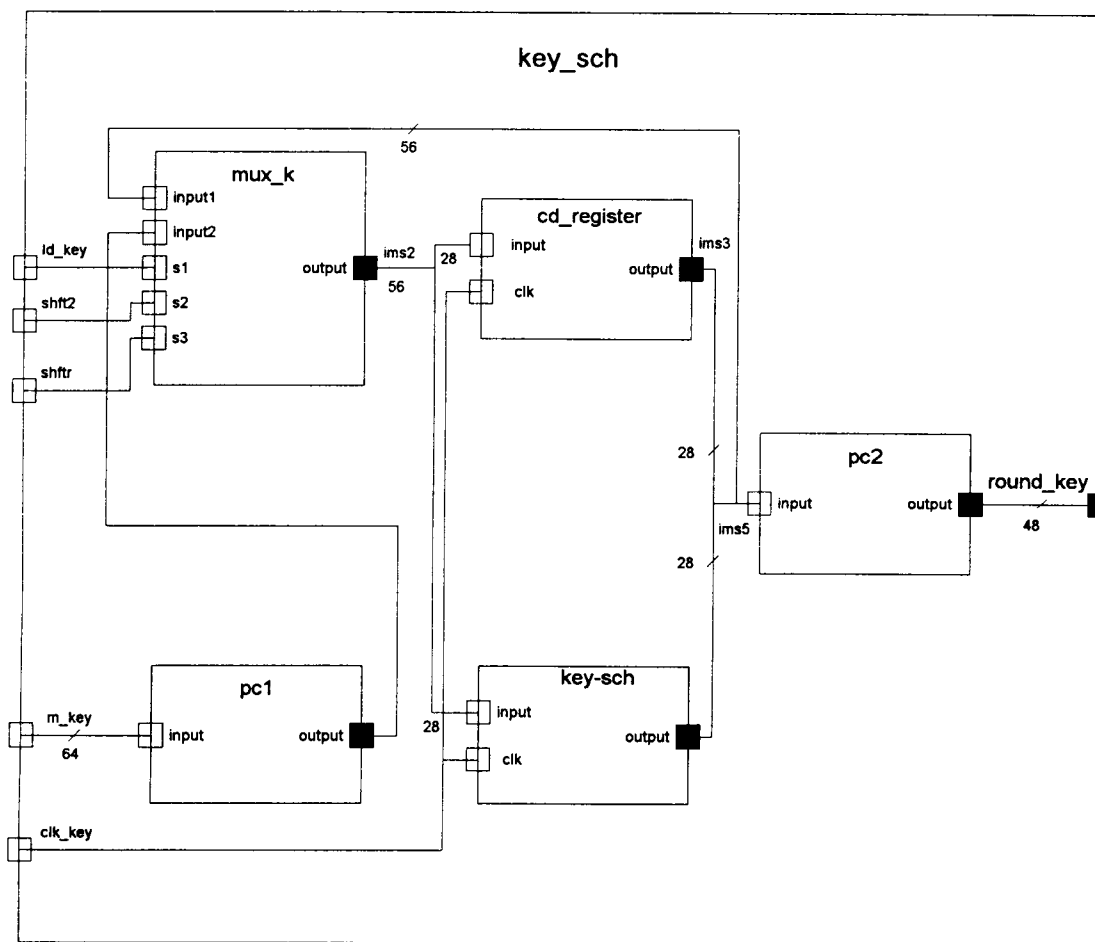
آخرین نکته اینکه ، کلیه سیگنالهای استفاده شده در این سخت افزار و اجزاء داخلی آن ، دارای حالت فعال برابر یک هستند.

واحد *check-key*

وظیفه این واحد بررسی توازن فرد هر یک از بایتهای کلید ورودی است. در DES هر کلید از هشت بایت تشکیل یافته ، که بیت هشتم در هر بایت (بیت منتهی الیه سمت راست) بیت توازن است . مقدار این بیت

شکل ۵ : واحد *check-key* .

شکل ۶: واحد *key-sch*

است که در هر دور حاوی کلید فرعی همان دور است. همانگونه که از شکل (۶) پیداست، واحد *key-sch* خود از پنج جزء سخت افزاری دیگر تشکیل یافته است. این اجزاء با اتصالات نشان داده شده در شکل (۶)، وظیفه تولید کلیدهای هر دور را انجام می دهند. از آنجائیکه در هر لبه صعودی پالس ساعت یک دور الگوریتم انجام می شود، بنابراین تأخیر این اجزاء باید به گونه ای باشد که در یک سیکل ساعت (فاصله دو لبه صعودی پالس ساعت که در فرکانس ۲۰ MHz برابر است با ۵۰ ns)، تمام این اجزاء وظایف خود را انجام داده باشند.

سیگنالهای میانی *ims1* تا *ims5*، وظیفه اتصالات بین اجزاء را برعهده دارند. واحدهای *pc1* و *pc2*، همان جایگشت های *PC-1* و *PC-2* را در الگوریتم تولید کلید (شکل ۱) بوجود می آورند. ساختمان داخلی این واحدها بسیار ساده و متشکل از یک سیمبندی ساده متقاطع بین

ورودی های این جزء سخت افزار عبارتند از: *m-key*: کلید اصلی برای رمزگذاری یا رمزگشایی از طریق این پورت وارد می شود.

clk-key: در هر دور، رجیسترهای *C* و *D* از طریق این سیگنال پالس ساعت را دریافت می کنند.

Id-key: این سیگنال شاخص اولین دور الگوریتم است. *shft2*: اگر این سیگنال غیر فعال باشد، دو نیمه کلید در هر دور یک بیت شیفت می یابند، در غیراینصورت با فعال شدن این سیگنال تعداد شیفت برابر دو بیت خواهد بود.

shft1: اگر این سیگنال غیرفعال باشد، جهت شیفت به سمت چپ (عملیات رمزگذاری)، و در غیراینصورت با فعال شدن این سیگنال، جهت شیفت به سمت راست (عملیات رمزگشایی) خواهد بود.

پورت خروجی این واحد، *round-key* (شامل ۴۸ بیت)

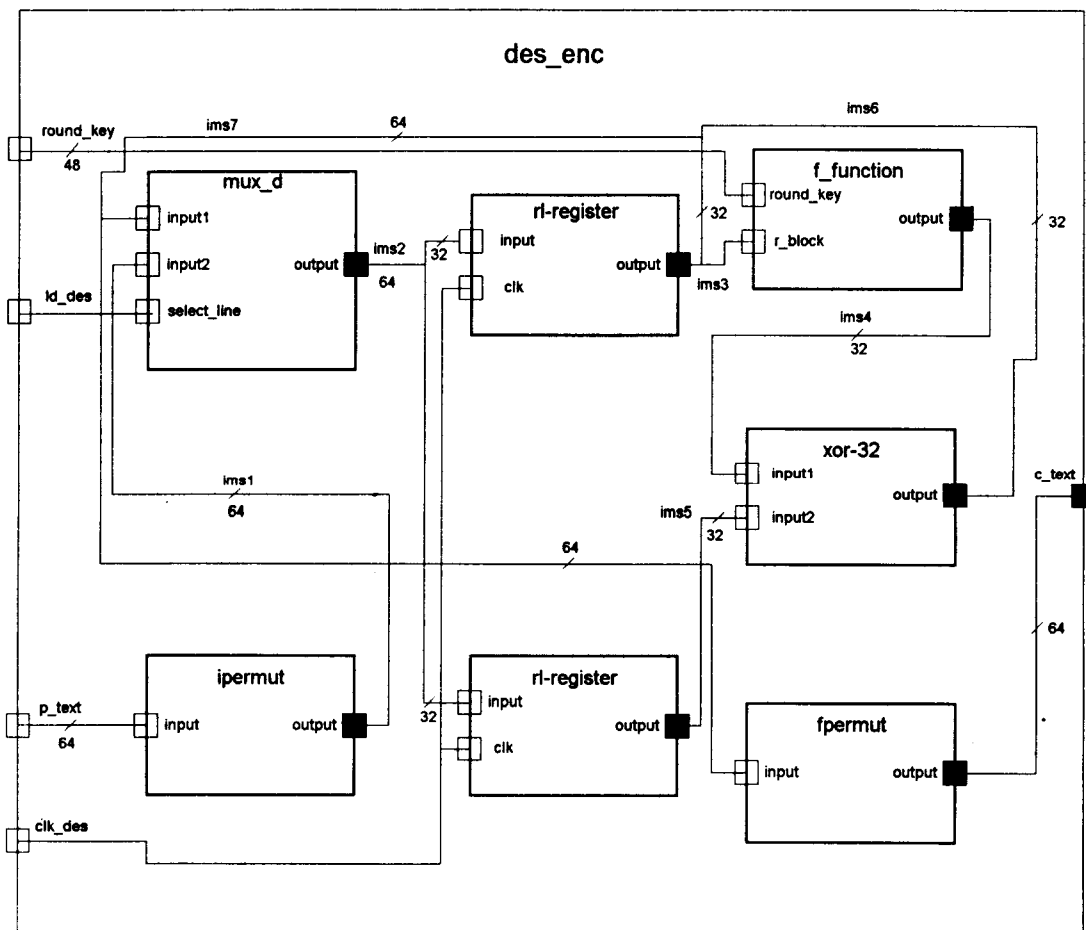
دیگر ورودی واحد mux-k قرار می گیرند تا در دوره‌های بعدی استفاده شوند.

نکته اساسی در استفاده از دو رجیستر در این سخت افزار، جدا سازی دوره‌های متوالی الگوریتم است. زیرا واحد key-sch فقط یک دور الگوریتم تولید کلید را اجرا می کند و برای تولید هر شانزده کلید فرعی از همان سخت افزار استفاده می شود. وجود رجیسترهای cd-register باعث می شود که پس از اعمال پالس به این رجیسترها، کلید دور بعدی در ورودی این رجیسترها باقی بماند تا پالس بعدی اعمال شود.

بدین ترتیب یک ساختار چرخشی زمان بندی شده (متناوب، با دوره تناوبی برابر سیکل ساعت) در تولید کلیدهای فرعی بوجود می آید.

ورودی و خروجی است. تأخیر ناشی از این اجزاء برابر صفر است.

در اولین دور که سیگنال ld-key فعال است، واحد mux-k ورودی input2 خود را که همان سیگنال ims1 (حامل کلید اصلی بعد از اعمال جایگشت PC-1) است انتخاب می کند. دونیمه چپ و راست بسته به وضعیت سیگنالهای shft2 و shft1، بصورت گردشی شیفت می یابند و در ورودی رجیسترهای cd-register (هر نیمه در ورودی یک رجیستر) قرار می گیرند. در لبه صعودی پالس ساعت clk-key، دو نیمه کلید در ورودی واحد pc2 قرار می گیرند و خروجی این واحد، کلید فرعی این دور است. خروجی های رجیسترها، بصورت فیدبک در

شکل ۷: واحد des-enc

واحد *des-enc*

بیت است که پس از اتمام عملیات هر دور، حاوی نتایج آن دور (بعد از اعمال جایگشت نهایی) است. بنابراین بعد از ۱۶ دور این پورت حاوی متن رمز شده خواهد بود. همانگونه که از شکل (۷) پیداست، واحد *des-enc*، خود از هفت جزء سخت افزاری دیگر تشکیل یافته است. این اجزاء با اتصالات نشان داده شده در شکل (۸)، وظیفه اجراء عملیات یک دور الگوریتم را برعهده دارند. سیگنالهای میانی *ims1* تا *ims6*، اتصالات بین اجزاء را برقرار می سازند. واحدهای *ipermut* و *fpermut*، به ترتیب جایگشت های اولیه IP و نهایی FP را در الگوریتم رمزگذاری (شکل ۱) بوجود می آورند. ساختمان داخلی این واحدها بسیار ساده و متشکل از یک سیمبندی ساده

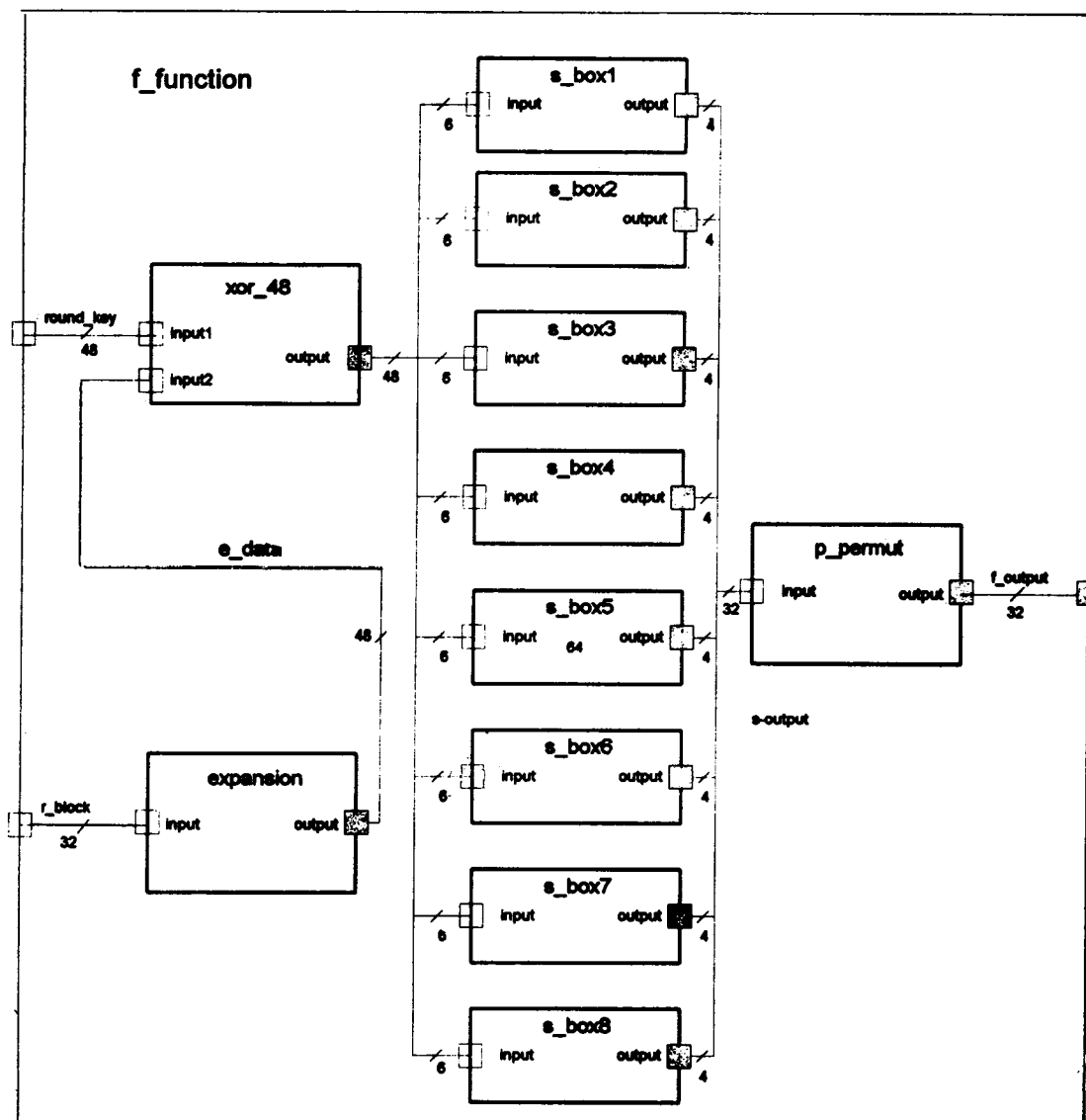
وظیفه این واحد اجراء یک دور عملیات رمزگذاری در هر پالس ساعت است. شکل (۷)، بلوک دیگرام واحد *des-enc* را نشان می دهد. ورودی های این واحد عبارتند از:

p-text: یک بردار باینری متشکل از ۶۴ بیت حاوی متن اصلی

round-key: یک بردار باینری متشکل از ۴۸ بیت حاوی کلید فرعی

clk-des: پالس ساعت رجیسترهای R و L

ld-des: سیگنال شاخص اولین دور الگوریتم پورت خروجی این واحد *c-text*، یک بردار باینری متشکل از ۶۴

شکل ۸: واحد *f-function*

تأخیر ناشی از این واحد برابر ۶ ns است. این واحد را می توان بصورت آرایه ای از ۳۲ دروازه XOR، هر کدام با دو بیت ورودی و یک بیت خروجی، تلقی کرد. وظیفه واحد f-function، اجراء عملیات تابع F (شکل ۲) در الگوریتم DES است که در بخش بعدی شرح ساختار داخلی آن ارائه می شود.

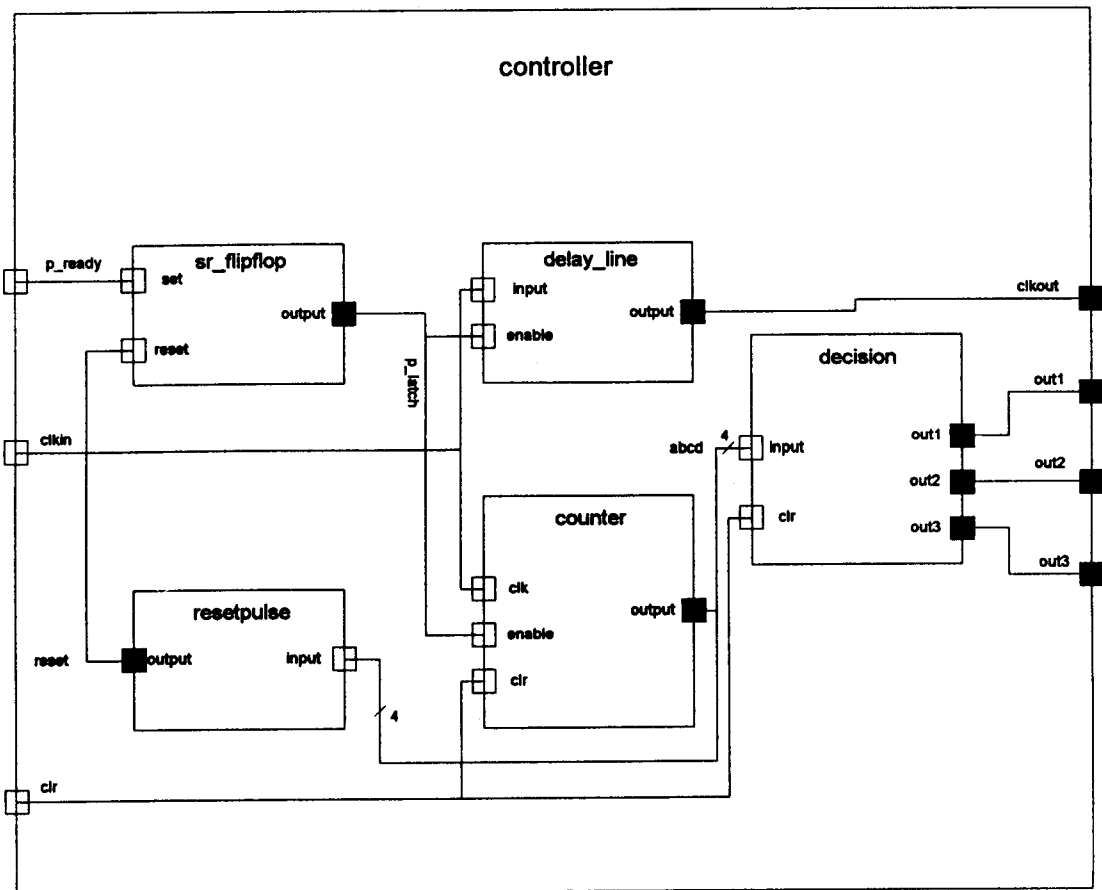
واحد f-function

شکل (۸)، واحد f-function و اجزاء آن را نشان

می دهد.

واحدهای expansion و p-permut، به ترتیب وظیفه اجراء توابع بسط E و جایگشت P در تابع F (شکل ۲) را برعهده دارند. این واحدها نیز یک سیمبندی ساده و متقاطع بین ورودی و خروجی خود هستند و هیچگونه تأخیری در سیگنالها بوجود نمی آورند.

و متقاطع بین ورودی و خروجی است و بنابراین تأخیر ناشی از این اجراء صفر است. واحد mux-d در دور اول که سیگنال ld-des فعال است، ورودی input2 (متن اصلی بعد از جایگشت اولیه) را، و در دورهای بعدی، که سیگنال ld-des غیرفعال می شود، ورودی دیگر خود را یعنی input1، که جای دو نیمه چپ و راست آن عوض شده، برای خروجی انتخاب می کند. میزان تأخیر ناشی از واحد mux-d برابر ۵ ns است. واحد rl-register دقیقاً مانند واحد cd-register (شکل ۷) عمل می کند. این رجیسترها زمان بندی اجراء هر دور را برعهده دارند. هر دو واحد des-enc و key-sch از یک منبع، پالس ساعت را دریافت می کنند و بدین ترتیب یک همزمانی بین این دو واحد بوجود می آید. واحد xor-32، عمل XOR دو ورودی خود را انجام می دهد. هر کدام از ورودی ها شامل ۳۲ بیت است و XOR آنها بصورت بیت به بیت انجام می شود. میزان

شکل ۹: واحد controller.

فقط در ابتدای کار سخت افزار و به مدت ۱۰۰ ns فعال می شود.

نتایج

عملکرد سخت افزاری که به این ترتیب طراحی، و ساختار و اجزاء آن بیان شد، را با استفاده از زبان شبیه ساز VHDL مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دادیم. سخت افزار طراحی شده DES قادر است که با پالس ساعت ۲۰MHz، داده های ورودی را با نرخ برابر ۸۰ Mbps رمز کند. این نرخ رمزنگاری بویژه برای کاربردهای شبکه های انتقال اطلاعات که از فن آوری ماهواره ای استفاده می کنند بسیار مناسب است، و حتی برای سیستم های نسل آتی ارتباطات ماهواره ای نیز کاربرد دارد. از خصوصیات دیگر این سخت افزار این است که کنترل آن کاملاً بصورت سخت افزاری انجام می شود. بدین ترتیب بازدهی این سخت افزار نسبت به سخت افزارهای موجود DES [۳] بیش از دو برابر می شود. طراحی و شبیه سازی سخت افزار DES با استفاده از زبان VHDL و امکانات آن انجام شده است. نرم افزار مورد استفاده در این طراحی Ver.3.2 V_SYSTEM است که تحت WINDOWS اجرا می شود. این نرم افزار محصول شرکت Model Technology است و امکانات بسیار قوی برای شبیه سازی سخت افزار های طراحی شده دارد.

برای آزمایش سخت افزار و اطمینان از صحت عملکرد آن بایستی ابتدا تعدادی متن اصلی و متن رمز شده متناظر آن تحت کلیدهای خاصی تولید شوند. برای تولید این داده ها از DES نرم افزاری استفاده شده است. متن های اصلی و متن های رمز شده متناظر، تحت کلیدهای خاص در جدول (۴) برای عملیات رمزگذاری و در جدول (۵) برای عملیات رمزگشایی ارائه شده اند. در این جداول اعداد در مبنای ۱۶ درج شده اند. ذکر این نکته ضروری است که امکان آزمایش عملکرد سخت افزار طراحی شده برای تمام قالب های ورودی و تمامی کلیدهای ممکن وجود ندارد، زیرا این بررسی نیاز به $2^{56} \times 2^{64}$ عمل رمزگذاری و همین تعداد عمل رمزگشایی دارد که از نظر زمانی غیر ممکن است. با این حال، داده های آزمایشی جدول های (۴) و (۵)، ما را از صحت طراحی مطمئن می سازد. زیرا

واحد xor-48، همانند واحد xor-32 عمل می کند، با این تفاوت که ورودی ها و خروجی این واحد هر کدام ۴۸ بیت هستند. میزان تأخیر ناشی از این واحد ns برابر ۶ است. هشت S-box بکار رفته در واحد f-function، بصورت هشت حافظه ROM طراحی شده اند. این حافظه های ROM حاوی ۶۴ کلمه چهاربیتی هستند. یعنی شش خط آدرس و چهار خط خروجی دارند. میزان تأخیر ناشی از S-box ها برابر ۱۱ ns است.

واحد controller

کنترل مجموعه سخت افزار برعهده واحد controller است. این واحد، پالس ساعت داخلی و دیگر سیگنالهای کنترلی را، برای درست کار کردن دیگر واحدها، تولید می کند. این سیگنالها طبق دیاگرام زمانی شکل (۴) تولید می شوند. شکل (۹)، بلوک دیاگرام سخت افزار واحد controller را نشان می دهد. در شکل (۹)، مشخص است که واحد controller از پنج جزء سخت افزاری دیگر تشکیل شده است. زمانی که p-ready فعال می شود (هنگامیکه متن اصلی آماده رمزگذاری شد، p-ready به مدت ۵۰ ns فعال می شود)، در لبه صعودی پالس p-ready، خروجی واحد sr-flipflop (p-latch) نیز فعال می شود. فعال شدن p-latch باعث می شود که واحدهای counter و delay-line فعالیت خود را شروع کنند. counter یک شمارنده چهاربیتی است. این واحد به عنوان شمارنده دور بکار می رود. در هر لبه صعودی پالس ورودی clk، یک واحد به مقدار شمارنده اضافه می شود. پس از اعمال ۱۶ پالس ساعت، واحد resetpulse فعال می شود و با تولید پالس reset، واحد sr-flipflop را غیر فعال می کند. بدین ترتیب، کار واحدهای counter و delay-line متوقف می شود. در خلال این ۱۶ پالس، واحد delay-line، ۱۶ پالس داخلی از روی پالس ورودی و با کمی تأخیر بوجود می آورد. این ۱۶ پالس برای انجام ۱۶ دور رمزنگاری مورد استفاده قرار می گیرند. همچنین واحد decision، براساس عدد موجود در شمارنده خروجی های مناسب را برای این واحد (شکل ۴) تولید می کند.

ورودی clr در واحد controller برای ایجاد شرایط اولیه مناسب در این سخت افزار تعبیه شده است. این سیگنال

ابتدا پالس ساعت را اعمال و سپس سیگنالهای `ptexready` و `clear` را فعال کرد. فعال شدن `clear` باعث می شود که شرایط اولیه مطلوب در سخت افزار ایجاد شود و برای اجرای عملیات رمزگذاری یا رمزگشایی آماده گردد. طول سیگنال `clear` بایستی حداقل `ns 100` باشد. برای مشاهده نحوه عملکرد سخت افزار و مشاهده نتایج خروجی می توان از امکانات نرم افزار `V_SYSTEM` استفاده کرد. در سخت افزار طراحی شده `DES` فقط سخت افزار یک دور این الگوریتم پیاده سازی شده است و برای اجرای ۱۶ دور الگوریتم از همین سخت افزار استفاده می شود. بدین ترتیب که در هر پالس ساعت عملیات یک دور انجام می شود. در نتیجه برای اجرای کامل الگوریتم، تعداد ۱۶ پالس ساعت مورد نیاز است. با بهره گیری از روش خط لوله می توان سرعت سخت افزار را ۱۶ برابر کرد [۸]. در این صورت در هر پالس ساعت یک قالب متن رمز شده تولید می شود و نرخ ورودی - خروجی داده هابه `1/28 Gbps` می رسد.

در رمزنگار `DES` به علت خاصیت بهمنی [۹]، هر یک از بیت های متن رمز شده به تمام بیت های متن اصلی و کلید وابسته است. بطور معکوس نیز، تغییر هر یک از بیت های متن اصلی و کلید روی تمام بیت های متن رمز شده اثر می گذارد، به گونه ای که تغییرات بسیار کوچک در متن اصلی یا کلید، منجر به تغییرات بزرگ در متن رمز شده می شود. بنابراین اگر سخت افزار طراحی شده حتی دارای اشکال جزئی در طراحی باشد، به علت خاصیت بهمنی، نتایج خروجی بسیار دور از انتظار خواهند بود. به عبارت دیگر اگر در عملیات یک دور، یک بیت خطا رخ دهد، این یک بیت در دورهای بعدی منجر به انتشار خطا، و در نتیجه پس از ۱۶ دور، تغییرات کلی در متن رمز شده می شود. بنابراین، مطمئن هستیم که داده های جدول های (۴) و (۵) برای آزمایش سخت افزار کافی هستند. برای اعمال ورودیها به سخت افزار یک واحد آزمایش ساده طراحی شده است. برای شروع کارسخت افزار بایستی که

جدول ۴: داده های آزمایشی برای رمزگذاری.

<i>Key</i>	<i>Plaintext</i>	<i>Ciphertext</i>
abababab	aaaaaaaa	c4322be1 9e9a5a17
	f0f0f0f0	abff1b2d 4671fa32
abababab	00000000	c33f4517 dd950a2e
	ffffffff	f32823b6 fc574774
fefefefe	aaaaaaaa	4ef6027f c14d2fa1
	f0f0f0f0	230da379 e0d5b321
fefefefe	00000000	caaaaf4d eaf1dbae
	ffffffff	7359b216 3e4edc58
01010101	aaaaaaaa	3ae71695 4dc04e25
	f0f0f0f0	6d7d7df6 9335c6c2
01010101	00000000	8ca64de9 c1b123a7
	ffffffff	355550b2 150e2451

جدول ۵: داده های آزمایشی برای رمز گشایی.

<i>Key</i>	<i>Ciphertext</i>	<i>Plaintext</i>
abababab	aaaaaaaaa aaaaaaaaa	d8421538 7b7f9e3d
	f0f0f0f0 f0f0f0f0	d27f7577 76efeeab
	00000000 00000000	db49c336 93494a56
	ffffffff fffffffff	ccc11e42 59b022c7
fefefefe	aaaaaaaaa aaaaaaaaa	4ef6027f c14d2fal
	f0f0f0f0 f0f0f0f0	230da379 e0d5b321
	00000000 00000000	caaaaf4d eaf1dbae
	ffffffff fffffffff	7359b216 3e4edc58
01010101	aaaaaaaaa aaaaaaaaa	3ae71695 4dc04e25
	f0f0f0f0 f0f0f0f0	6d7d7df6 9335c6c2
	00000000 00000000	8ca64de9 c1b123a7
	ffffffff fffffffff	355550b2 150e2451

مراجع

- 1 - Zhang, Z. (1997). "Cryptography and electronics; commerce ." *Technical Report, Virginia Tech.*
- 2 - Teltrend Reference Manual. (1997). *The compression and encryption facility*. Hampshire, UK.
- 3 - Tundra Semiconductor Corporation Products (1999). CA20C03 A/W DES Encryption Processor. Ontario, Canada.
- 4 - National Bureau of Standards. (1997). *Data encryption standard*, FIPS PUB 46 Washington DC, 15 January.
- 5 - Biham, E. and Shamir, A. (1993). *Differential cryptanalysis of the data encryption standard*. Springer-Verlag, New York.
- 6 - Schneier, B. (1996). *Applied cryptography*. John Wiley and Sons, Inc.
- 7 - Navabi, Z. (1993). *VHDL analysis and modeling of digital systems*. McGraw-Hill.

8 - Fairfield, R. C., Matusевич, A. and Plany, J. "An LSI digital encryption processor (DEP)." *Advances in Cryptology: Proc. of CRYPTO '84*, Springer-Verlag, Vol. 196, PP. 115-143.

۹ - هندسی، ف. "نقد و بررسی رمزنگار DES." پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشگاه صنعتی اصفهان، (۱۳۶۸).

